

המחבר שלא ידע לכתוב, לדעת המחרים | סיפור מהחיים

יהודה ל' ורנר

או אז הכיתי בחזרה. אחרי ההדפסה שלחתי לעורך מסמך נוסף שנוגד כן: בשנת 1977-1978 הייתי בשבתון באוניברסיטת שיקגו. יזמתי מחקר מקורי שבו בדקתי כיצד שומעת הצפרדע בהיותה שקועה מתחת למים. גייסתי שני שותפים: המארח שלי אריק לומבארד, מומחה לאוזן ולשמיעה של צפרדעים, ודיק פיי מאוניברסיטת ליוולה שבעיר, המומחה לשמיעת דגים ולפיזיקה של הקול במים. עבדנו קשה והצלחנו. הם חיברו את טיוטת הדוח להגשה לפרסום ואני הוספתי תיקונים רבים. הדוח התקבל ופורסם ב-1981 Journal of Experimental Biology) היוצא בבריטניה. השותפים כתבו לי מכתב תודה, אשר עכשיו העברתי לעורך חקר השמיעה. נאמר בו, **"אנו מצדיעים לשליטתך הטובה יותר בשפה שלנו."**

לפני שני דורות, כאשר הייתי תיכונסט בבית הספר הריאלי העברי בחיפה, המורה לספרות גזר עליי "מספיק". התמרמרתי, הרי המטלה העיקרית הייתה להגיש שני "חיבורים חופשיים" גדולים שהתלמיד כותב בבית על נושא כבחירתו. עמדתי במטלה על הצד הטוב ביותר. סמכתי על המקורות, מיצוי המידע הזמין, הפיסוק, והעיקר -- היקף העמודים. אך המורה בשלו: "מפני שאתה תמיד כותב על אותו הדבר!" מה פתאום? הן הראשון היה על הנחשים בארץ ישראל, והשני בכלל על פיתוח הזנים של דג הזהב בסין העתיקה. איזה בור צר אופק המורה הזה!

אז אנסה להיטיב את דרכי ואספר לא על חיה, אלא על חיית-אדם. בשנת 2005 הגשתי לכתב העת הבינלאומי הנחשב **חקר השמיעה (Hearing Research)** שיוצא לאור בארה"ב, כתב יד שעסק בהשפעת הגיל על פרטי המבנה של האוזן הפנימית, כלטאות ממשפחת השממיתיים. הדבר מעניין כי לטאות אלה מרבית להשתמש בתקשורת קולית. אכן חקרתי את הנושא הזה ורציתי לפרסם את המחקר במסגרת המכובדת הזו. זאת מכיוון שבשנים 1953-1999 התפרנסתי מהוראה וממחקר, כלומר הדרכתי במעבדות ולימדתי בקורסים. במקביל, ערכתי מחקרים ופרסמתי את תוצאותיהם במסגרת המחלקה לזואולוגיה באוניברסיטה העברית בירושלים. כשיצאתי לגמלאות המשכתי בתחום המחקרי.

העורך, שהיה ידוע כאדם נאור וחביב, הודה על ההגשה כמקובל (כח"ל), וכמובן העביר את החומר לשיפוט עמיתים (אלמונים). אחרי שבועות מעטים חזר אליי ואמר: "מצטער, השופט שלי אומר שהאנגלית כה גרועה שאי אפשר לשפוט את העבודה." נדהמתי ומחיתי: "הרי הדפסת כבר שלוש עבודות שלי באנגלית, בלי בעיות." והצעתי לו: "אולי חרף ניסיוןך הרב וכוונותיך הטובות, נתקלת בשופט המושפע מגישה אנטי-ישראלית?" לא הועלתי. הרי בכתבי העת המדעיים, העורך נתון לחסדיהם של השופטים המתנדבים שלו; אם לא יציית להם - יסרבו לשפוט. סבבים אחדים של דוא"ל הסתיימו בהחלטתו הנמרצת: מצטער, עלינו לעמוד על כך שתעביר את כתב היד דרך ביקורת של "דובר ילידי". דרישה זו העלתה את חמתי, שכן ככל עם ולשון, מחצית האנשים שולטים בשפה פחות מן הממוצע. אך נאלצתי להיכנע.

שלחתי את כתב היד, עם הסבר לבקשתי, לעמיתי הצעיר פרופ' דיק פיי, באוניברסיטת ליוולה בשיקגו. נפגשנו לראשונה כשהייתי בשבתון ושהייתי כעמית מחקר במעבדה לחקר השמיעה באוניברסיטת פרינסטון, ודיק עשה שם את הדוקטורט שלו על שמיעה בדגים. הוא התמחה בנושא זה והתפרסם במחקריו ובעריכת אסופות מחקרים. דיק השיב: "בדקתי, הצעתי שינויים אחדים, אך אינני בטוח שהגחמות שלי טובות מהגחמות שלך." הוספתי לכתב היד הבעת תודה לדיק פיי על בקרת הסגנון, וכך המחקר התקבל לדפוס.

